

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ Ігор ГЕРУШ
“ 06 ” _____ 09 _____ 2021 р.

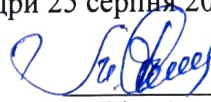
**ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни**

«ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ТА ДИФЕРЕНЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)
Спеціальність 225 Медична психологія
(код і назва спеціальності)
Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)
Курс навчання 2
Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)
Кафедра психології та філософії
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри 25 серпня 2021 року (протокол № 1).

В. о. завідувача кафедри, доц.

(підпис)

(Марина ТИМОФІЄВА)

Схвалено предметною методичною комісією з суспільних та гуманітарних дисциплін
31 серпня 2021 року (протокол № 1).

Голова предметної методичної
комісії, доц.

(підпис)

(Ніна ЗОРІЙ)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Психології та філософії
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Любіна Любов Анатоліївна – старший викладач, кандидат психологічних наук liubina.liubov@bsmu.edu.ua Зорій Ніна Іванівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри психології та філософії. zoryj@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/psihologiyi-ta-filosofiyi/
Веб-сайт кафедри	https://sites.google.com/a/bsmu.edu.ua/pssoc/
E-mail	psychology@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Героїв Майдану, 3, поверх 2
Контактний телефон	+38 (0372) 52-63-37

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	10
Практичні заняття	30
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Психологія особистості та диференційна психологія – наукова дисципліна, яка спрямована на формування уявлень студентів про основні закономірності та умови формування особистості, про особливості професійного самовизначення, систему професійних якостей фахівців, що працюють у системі «людина-людина», оволодіння студентами методами дослідження індивідуальних психологічних відмінностей людини, ознайомлення з формуванням поглядів як на індивідуальне, так і на загальне у психології, що сприятиме їх професійному та особистісному становленню як конкурентоспроможних фахівців у майбутньому.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);

- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovor-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Анатомія та фізіологія людини	Експериментальна психологія та психодіагностика
Етика та деонтологія у медицині	Медична психологія
Загальна психологія	Основи психотренінгу
Медична психологія. Вступ до спеціальності	Гендерна психологія
Історія психології та сучасні напрямки у психології	Вікова та педагогічна психологія
	Психологія сім'ї
	Соціальна психологія

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни – є формування уявлень студентів про основні закономірності та умови формування особистості як цілісної системи, про особливості професійного самовизначення, систему професійних якостей фахівців, що працюють у системі «людина-людина», оволодіння студентами методами дослідження індивідуальних психологічних відмінностей людини, ознайомлення з формуванням поглядів як на індивідуальне, так і на загальне у психології, що сприятиме їх професійному та особистісному становленню як конкурентоспроможних фахівців у майбутньому. Теоретичні знання і практичні вміння, засвоєні в процесі вивчення психології особистості та диференційної психології дозволять лікарю-психологу ефективно застосовувати в своїй професійній діяльності індивідуальний підхід, об'єктивно оцінювати особистість пацієнта та враховувати її індивідуальні відмінності у виборі комунікативних та лікувальних стратегій.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: аналіз змісту основних підходів, теоретичних концепцій щодо сутності і структури особистості; виявлення умов становлення, функціонування і розвитку особистості; висвітлення можливостей застосування теоретичних ідей у психологічній практиці; оволодіння знаннями індивідуальних відмінностей, їх правильної діагностики та оцінки як цілісної системи; оволодіти системою науково-психологічних знань, необхідних для професійної роботи, такими як аналіз структури індивідуальності на основі вивчення індивідуальних, типологічних та групових відмінностей між людьми.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Згідно з вимогами стандарту «Психологія особистості та диференційна психологія» забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

Інтегральна:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми медичної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні (ЗК):

- ЗК 1. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професії.
- ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані та фахові рішення.
- ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

фахові компетентності (ФК):

- ФК 1. Здатність до збирання та критичного опрацювання, аналізу та узагальнення медичної та психологічної інформації з різних джерел.
- ФК 2. Здатність узагальнювати інформацію щодо суб'єктивних і об'єктивних проявів психологічних проблем, субклінічних хворобливих станів та захворювань.
- ФК 7. Здатність до визначення обсягу, порядку та характеру заходів надання медико-психологічної допомоги, з урахуванням вікових, гендерних, культуральних, особистісних та інші індивідуальних особливостей пацієнтів.
- ФК 10. Здатність надання медико-психологічної допомоги, в т.ч. екстренної при психоемоційному стресі, життєвих кризах, суїцидальних намірах тощо.
- ФК 12. Здатність до практичного використання психологічного впливу та психотерапії.
- ФК 14. Здатність до здійснення психоосвітньої роботи серед населення та медичних працівників.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

8.1. Знати:

- основні категорії та поняття психології особистості та диференційної психології;
- диференційної психології в системі наук про людину, її предмет та об'єкт;
- основні підходи до розуміння особистості, що представлені в різних напрямках та школах психологічної науки (психоаналіз, біхевіоризм, когнітивна психологія, гуманістична психологія тощо);
- етапи та закономірності формування особистості в онтогенезі, що дозволить інтегрувати набуті знання з метою кращого розуміння особистості, застосовуючи їх для пояснення і прогнозування особистісного розвитку;
- функціонування емоційно-вольової сфери особистості та її індивідуальні особливості розвитку;
- проблеми психологічних особливостей діяльності та спілкування особистості;
- механізми та прийоми визначення структури особистості, розуміння факторів, які прогнозують та визначають його поведінку, систему установок та ставлень.
- знати методи дослідження функціональної асиметрії мозку, темпоральних та характерологічних властивостей особистості.

8.2. Вміти:

- застосовувати отримані знання з психології особистості та диференційної психології на практиці;
- здійснювати аналіз індивідуальної специфіки організації сенсорних, перцептивних, регулятивних феноменів;
- розрізняти сенсомоторні стратегії, психомоторні стилі, індивідуальні параметри сприймання, відмінності в образній, емоційній сфері.
- застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності, приймати обґрунтоване рішення;
- розрізняти індивідуальні особливості психічних процесів;
- діагностувати емоційні стани і властивості особистості;
- розрізняти вікові психологічні властивості особистості;
- нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації;
- регулювати професійне спілкування з урахуванням вікових та індивідуально-психологічних особливостей;
- здійснювати психологічний вплив на особистість у межах професійного спілкування;
- здійснювати порівняльний аналіз типологій особливостей особистості;
- інтерпретувати психофізіологічні особливості темпераменту;
- давати порівняльну характеристику акцентуацій характеру;
- знати біологічні та культурні фактори статевих відмінностей;
- інтерпретувати статеві відмінності в здібностях та досягненнях;
- давати характеристику культурно обумовленим відмінностям.

8.3. Демонструвати:

ПРН 3. Визначати попередній клінічний / психологічний / патопсихологічний діагноз, функціональний стан, здійснювати диференційну діагностику у відповідності до сучасних класифікаторів захворювань.

ПРН 6. Розробляти моделі, стратегії й план дій щодо здійснення психологічних (медико-психологічних) втручань і надання послуг.

ПРН 10. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній та науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію, застосовувати її для вдосконалення медичної практики.

ПРН 15. Приймати ефективні рішення, у тому числі, в умовах невизначеності.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

9.1. Конкретні цілі вивчення модуля (змістових модулів)

Модуль 1. Психологія особистості та диференційна психологія

Змістовий модуль 1. Вступ у психологію особистості

- Визначати місце психології особистості в системі наук про людину, її предмет та об'єкт.
- Засвоїти визначення психології особистості як науки, основні етапи її розвитку.
- Показати зв'язок психології особистості з медициною.
- Пояснювати специфіку міждисциплінарного характеру психології особистості.
- Аналізувати основні теоретичні напрямки сучасної зарубіжної та вітчизняної психології особистості.
- Інтерпретувати значення знань з психології особистості в професійній діяльності лікаря-психолога.
- Узагальнити методологічні та теоретичні принципи дослідження особистості.
- Класифікувати методи дослідження особистості.
- Virізняти прикладні дослідження в психології особистості та інтерпретувати їх.
- Засвоїти основні положення щодо природи людини
- Аналізувати та інтерпретувати результати дослідження особистості.
- Володіти категоріальним аналізом різних психологічних теорій особистості.
- Засвоїти основні теоретичні та експериментальні підходи до дослідження особистості.
- Аналізувати історію розвитку теорій особистості.
- Показувати вміння застосовувати набуті знання на практиці при вирішенні проблем прикладного характеру.
- Аналізувати основні теоретичні напрямки.
- Інтерпретувати значення знань теорій особистості в професійній діяльності лікаря.
- Засвоїти компоненти і основні параметри структури особистості як у вітчизняній, так і у зарубіжній психології.
- Визначати головні ознаки центрального системоутворюючого компоненту структури особистості.
- Розкрити специфіку спрямованості як системоутворюючого чинника структури особистості.
- Аналізувати основні джерела активності особистості.
- Розкрити загальні ознаки соціальних ролей та статусу особистості.
- Розкрити специфіку творчої активності особистості.
- Інтерпретувати свідомість як синтез смислових, когнітивних і емоційно-вольових утворень особистості.

Змістовий модуль 2. Розвиток особистості

- Визначати фактори, які прогнозують та визначають поведінку особистості;
- Засвоїти логіку та закономірність становлення особистості в онтогенезі;
- Розкрити специфіку теорії особистості через умови становлення і розвитку особистості.
- Аналізувати основні погляди на онтогенез особистості.
- Засвоїти існуючі періодизації психічного розвитку особистості.
- Інтерпретувати рівні розвитку особистості.
- Розкрити загальні ознаки розвитку та формування особистості.
- Розкрити специфіку активності особистості в різних психологічних теоріях.
- Аналізувати основні джерела активності особистості
- Визначати класифікацію потреб особистості.
- Розкрити загальні ознаки спрямованості особистості.
- Визначати головні ознаки термінальних та інструментальних цінностей.
- Пояснювати специфіку розвитку ціннісно-мотиваційної сфери особистості.
- Узагальнити проблему класифікації неусвідомлюваних мотивів.
- Інтерпретувати втілення концепцій мотивації у тренінгах мотивації.

Змістовний модуль 3. Вступ до диференційної психології

- Визначати місце диференційної психології в системі наук про людину, її предмет та об'єкт.
- Засвоїти визначення диференційної психології як науки, основні етапи її розвитку.
- Показати зв'язок диференційної психології з медициною.
- Пояснювати специфіку міждисциплінарного характеру диференційної психології.
- Інтерпретувати значення знань з диференційної психології в професійній діяльності лікаря.
- Аналізувати індивідуальних характеристик психічних процесів та властивостей.
- Аналізувати гендерні відмінності особистості.
- Здійснювати аналіз індивідуальної специфіки організації сенсорних, перцептивних, регулятивних феноменів.
- Розрізняти сенсомоторні стратегії, психомоторні стилі, індивідуальні параметри сприймання, відмінності в образній, емоційній сфері.
- Знати методи дослідження функціональної асиметрії мозку.
- Здійснювати порівняльний аналіз типологій особливостей особистості.
- Інтерпретувати психо-фізіологічні особливості темпераменту.
- Давати порівняльну характеристику акцентуацій характеру.
- Знати біологічні та культурні фактори статевих відмінностей.
- Інтерпретувати статеві відмінності в здібностях та досягненнях.
- Давати характеристику культурно обумовленим відмінностям.
- Аналізувати поняття типу в психології, критерії класифікацій і типологій.

9.2. Тематична структура модуля (змістових модулів).

Модуль 1. Психологія особистості та диференційна психологія

Змістовий модуль 1. Вступ у психологію особистості

Тема 1. Предмет, завдання та історія розвитку психології особистості.

Місце психології особистості в системі наук про людину. Предмет, об'єкт психології особистості. Психологія особистості як галузь психології. Структура та завдання психології особистості. Специфіка міждисциплінарного характеру психології особистості. Сутність особистості з позиції різних теоретичних уявлень. Стисла характеристика різноманітних теоретичних підходів до розуміння особистості як системи взаємопов'язаних ідей і принципів, що мають на меті пояснення її природи. Основні теоретичні напрямки сучасної зарубіжної та вітчизняної психології особистості.

Тема 2. Методологія та методи дослідження особистості.

Методологічні та теоретичні принципи дослідження особистості. Принцип системності, цілісності, детермінізму й розвитку. Основні положення щодо природи людини: свобода-детермінізм, реальність-іраціональність, холізм-елементалізм, змінність-незмінність, суб'єктивність-об'єктивність. Методи та методики дослідження в психології особистості. Генетико-моделюючий метод. Метод спостереження. Анкетні методи. Завдання та функції психодіагностичного дослідження. Основні вимоги та умови використання тестів як засобів дослідження. Експериментальні методи та етапи їх реалізації. Види експерименту. Анамнестичний метод (біографічний), спостереження, тестування, інтерв'ю, аналіз продуктів діяльності, конвент-аналіз, кореляційний метод.

Тема 3. Структура особистості у вітчизняній психології.

Структура особистості в поглядах Л. Виготського, Г. Костюка, О. Леонтєва, С. Рубінштейна, К. Платонова та ін.). Інтраіндивідуальна, інтеріндивідуальна і метаіндивідуальна підсистеми структури особистості (А. Петровський). Центральний системоутворюючий компонент структури особистості: спрямованість (Л. Божович), динамічні смислові системи (Л. Виготський), ставлення (В. Мясіщев), установки (Д. Узнадзе), диспозиції (В. Ядов) тощо. Проблема компонентів і основних параметрів аналізу структури особистості.

Тема 4. Психодинамічний напрямок в теорії особистості.

Психодинамічні теорії особистості. Особистість як: ансамбль ірраціональних несвідомих потягів в психоаналітичній теорії З. Фойда. Структура особистості в психоаналізі. Психосексуальні стадії розвитку особистості за З. Фройдом. Перегляд психодинамічної теорії в індивідуальній психології А. Адлера та аналітичній психології К. Юнга. Особистість як функція результату психосоціальних криз в теорії Е. Еріксона. Его-психологія як результат розвитку психоаналізу. Радикально-гуманістичний психоаналіз та теорія особистості Е. Фромма, основні концепції й принципи. Соціокультурний підхід К. Хорні. Поняття про психологічний захист. Види психологічного захисту: витіснення, раціоналізація, проекція, регресія, сублімація та ін.

Тема 5. Поведінковий та необіхевіористичний напрямки в теорії особистості

Особистість як певний набір поведінкових реакцій у поглядах Б. Скіннера. Поняття оперантного навчання Б.Скінера. Соціально-когнітивний напрямок у теорії особистості. Особистість як складний паттерн неперервної взаємодії індивіда, поведінки та ситуації в теорії А.Бандури. Структурні концепції особистості. Теорія соціального навчання Дж.Роттера, основні концепції та принципи. Структурна теорія рис особистості Р.Кеттелла. М.Айзенк і концепція типів особистості. М.Олпорт і концепція рис особистості, основні положення щодо природи людської особистості. Дж.Келлі й когнітивна теорія особистості. Типи особистісних конструктів. Формальні властивості конструктів.

Тема 6. Гуманістично-екзистенційний напрямок у теорії особистості

Персонологічний напрямок А.Маслоу про ієрархію потреб і мотивацію. Дефіцитарна мотивація й мотивація зростання. Особистість як організована, довготривала сутність, яка суб'єктивно сприймається в клієнтцентрованій теорії К. Роджерса. Керівний мотив і тенденція до актуалізації. Поняття Я-концепції. Проблема повноцінно функціонуючої особистості. Точка зору К. Роджерса на природу людини. Нові перспективи в розвитку персонології. Екзистенційний напрямок у теорії особистості. Особистість у логотерапії Віктора Франкла. Екзистенційна психологія Ролло Мея.

Тема 7. Я-концепція в структурі особистості.

Я-концепція особистості: поняття та її психологічна структура. Розвиток Я-концепції з точки зору різних теорій особистості (психоаналітична, поведінкова, гештальт-теорія, гуманістична, екзистенційна та ін.). Я-концепція в поглядах К.Роджерса. Структура Я-концепції за В. Століним (фізичний Я- образ (схема тіла); соціальні ідентичності; диференційований (розмежований, розрізнений) образ Я). Розвиток самосвідомості та формування самооцінки на різних етапах онтогенетичного розвитку особистості. Психологічна сутність самосвідомості. Взаємозв'язок свідомості і самосвідомості особистості. Генезис самосвідомості. Структура самосвідомості: когнітивний, емоційно-оцінний і вольовий компоненти. Модель структури самосвідомості: самість і Я (К. Юнг). Механізми самосвідомості. Ідентифікація, рефлексія, емпатія, децентрація. Самооцінка і рівень домагань як центральні характеристики самосвідомості. Види самооцінки і рівня домагань. Умови розвитку самосвідомості. Самопізнання Саморегуляція і самоконтроль. Самовдосконалення у процесі самовиховання. Кризи особистісного та професійного розвитку особистості.

Змістовий модуль 2. Розвиток особистості

Тема 8. Становлення і розвиток особистості.

Взаємозв'язок психічного розвитку і розвитку особистості. Конституціональна психологія (Е.Кречмер, К. Шелдон). Соціогенетичний підхід до становлення і розвитку особистості. Етапи розвитку особистості. Процес становлення і розвитку особистості в онтогенезі. Періодизація психічного розвитку особистості. Концепція стадіального розвитку психіки (Ж. Піаже). Концепція періодизації психічного розвитку особистості (Д.Ельконін). Рівні розвитку особистості: доособистісний, егоїстичний, групоцентричний, гуманістичний, духовний (Б. Братусь). Стадії психосоціального розвитку особистості (З. Фройд, Е. Еріксон). Теорія поля (К. Левін). Когнітивний підхід до становлення і розвитку особистості (Ж. Піаже, Дж. Келлі). Діяльнісний підхід до становлення і розвитку особистості (Л. С. Виготський, О. М. Леонтьєв та ін.). Роль провідної діяльності в розвитку особистості. Концепція

персоналізації (А. В. Петровський). Становлення особистості у працях Г. С. Костюка. Вчинкова психологія стосовно умов становлення та розвитку особистості (О. В. Киричук, В. А. Роменець та ін.). Критерії психічно зрілої особистості: зріла і відповідальна людина в соціально-сексуальних стосунках (З. Фройд); соціально-корисний тип (А. Адлер); інтегрована, гармонійна і цілісна особистість (К. Юнг); его-ідентична особистість (Е. Еріксон); самоактуалізована особистість (А. Маслоу); особистість, що повноцінно функціонує (К. Роджерс); самореалізація особистості, проблема особистісного вибору (Е. Фромм). Особистісний смисл (О. Леонтьєв, В. Франкл та ін.). Розвиток особистості, його прогнозування. Новоутворення. Життєвий шлях людини. Характеристика криз особистісного та професійного розвитку особистості.

Тема 9. Потреби і мотиви як джерела активності особистості.

Джерела активності особистості в різних психологічних теоріях. Інстинкти як рушійна сила поведінки (З. Фройд). Потреби як джерело активності людини: потреби в досягненні досконалості (А. Адлер), цілісності і єдності (К. Юнг), уникнення ізоляції від оточуючих, встановлення зв'язків (Е. Фромм), потреби в самоактуалізації (А. Маслоу) тощо. Класифікація потреб. Мотив як опредмечена потреба, як спонукання до активності. Мотиви усвідомлювані і такі, що реально діють, зовнішні і внутрішні мотиви (О. М. Леонтьєв). Мотив і мотивація. Мотив і мотивування. Роль мотивів у регуляції поведінки особистості. Творча активність особистості. Життєва позиція особистості. Внутрішній світ. Переживання.

Тема 10. Спрямованість особистості

Спрямованість як системоутворюючий чинник структури особистості. Спрямованість особистості як система стійких мотивів, що спонукають людину до діяльності (Л. Божович). Форми прояву спрямованості. Неусвідомлювані мотиви: потяги і установки; усвідомлені мотиви: бажання, інтереси, схильності, ідеали, світогляд, переконання. Види спрямованості: спрямованість на взаємодію, ділова спрямованість, спрямованість на себе.

Тема 11. Розвиток ціннісно-мотиваційної сфери особистості

Умови розвитку ціннісно-мотиваційної сфери особистості. Ціннісні орієнтації як змістовна характеристика спрямованості (М. Рокич). Термінальні та інструментальні цінності. Дефіцитарна мотивація і мотивація зростання (А. Маслоу). Розвиток мотивації в діяльності особистості. “Зсув” мотиву на мету (О. М. Леонтьєв). Теорія мотивації досягнення успіху і уникнення поразки в різних видах діяльності (Дж. Аткинсон, Д. МакКлеланд). Теорія каузальної атрибуції: пояснення особистістю мотивів своєї поведінки і поведінки інших людей (Ф. Хайдер, Дж. Келлі). Концепція особистісної причинності (Р. де Чармс). Втілення концепцій мотивації у тренінгах мотивації.

Змістовний модуль 3. Вступ до диференційної психології

Тема 12. Предмет, завдання та методи диференційної психології.

Предмет та методи диференційної психології. Завдання диференційної психології. Історія виникнення диференційної психології (У. Штерн, А. Анастасі, Б. Теплов, В. Небиліцин та ін.). Дихотомії дослідження відмінностей згідно з поглядами О. Лібіна та В.Штерна. Особистість як соціально-психологічна сутність людини. Спадковість та навколишнє середовище. Онтологічні та хронологічні характеристики розвитку психіки, індивідуального розвитку особистості.

Тема 13. Статева диференціація. Гендерні відмінності.

Біологічні аспекти статевої диференціації. Статеві відмінності та статево-рольова поведінка. Гендерні стереотипи: образи жінок і чоловіків в суспільній свідомості. Гендерні ролі та соціальний статус. Статева ідентифікація як соціальний феномен. Гендерні відмінності у здібностях. Гендерні відмінності в емоційній сфері. Статева диференціація у перцептивній і вербальній сферах. Особистісні особливості чоловіків та жінок. Гендерні відмінності в мотиваційній сфері. Гендерні відмінності в міжособистісному спілкуванні чоловіків та жінок.

Тема 14. Індивідуальні відмінності психічних процесів. Індивідуальні особливості психічних процесів та властивостей особистості. Ментальна реальність: відчуття, сприймання, пам'ять, увага, мислення, уява. Емоційні реакції й стилі. Дослідження сенсорної

сфери новонароджених. Перцептивні контролю і стилі. Диференційні характеристики уяви. Стильові характеристики мислення. Типи уваги і пам'яті. Диференційна когнітологія. Індивідуальні відмінності в інтелекті. Моделі інтелекту. Розумова обдарованість та її психологічні прояви.

Тема 15. Функціональні асиметрії мозку та темперамент.

Розвиток вчення про функціональні асиметрії мозку людини. Моторна, сенсорна та психічна асиметрія. Ліворукість та її походження. Амбідекстри. Анатомічна асиметрія півкуль мозку. Методи дослідження функціональних асиметрій мозку. Функціональні асиметрії мозку та темперамент. Вчення про темперамент. Гуморальні теорії типів темпераментів. Конституційні теорії темпераменту. Генетична теорія типів темпераменту К. Конрада. Взаємозв'язок типів темпераменту з типами вищої нервової діяльності (теорія І. Павлова). Уявлення про темперамент Г. Айзенка, В. Мерліна, Б. Теплова. регуляторна теорія темпераменту Я. Стреляу. Характерологічні особливості темпераменту. Методики дослідження типів темпераменту. Темперамент та особистість. Співвідношення темпераменту та характеру. Характер та його особливості. Типології характеру. Акцентуації характеру. Методи дослідження характерологічних особливостей.

Тема 16. Стиль особистості як аспект дослідження диференційної психології. Типології та класифікації індивідуальних відмінностей

Дослідження проблем стилю у диференційній психології. Пояснювальні концепції та інтерпретація стильових параметрів. Єдина концепція стилю людини. Стильова сфера: внутрішній і зовнішній контури. Типологія стилів людини. Умови формування індивідуального стилю діяльності.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індивідуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Психологія особистості та диференційна психологія					
Змістовий модуль 1. Вступ у психологію особистості					
Тема 1. Предмет, завдання та історія розвитку психології особистості	4	2	2	-	Підготовка огляду наукової літератури, повідомлення, або реферату, виконання творчого завдання
Тема 2. Методологія та методи дослідження особистості	2	-	2	-	
Тема 3. Структура особистості у вітчизняній психології	6	-	2	4	
Тема 4. Психодинамічний напрямок в теорії особистості	6	-	2	4	
Тема 5. Поведінковий та необіхевіористичний напрямки в теорії особистості	6	-	2	4	
Тема 6. Гуманістично-екзистенційний напрямок у теорії особистості	6	-	2	4	
Тема 7. Я-концепція в структурі особистості	4	2	2	-	
Разом за змістовим модулем 1	34	4	14	16	
Змістовий модуль 2. Розвиток особистості					
Тема 8. Становлення і розвиток особистості	8	2	2	4	Підготовка огляду наукової

Тема 9. Потреби і мотиви як джерела активності особистості	6	-	2	4	літератури, повідомлення, або реферату, виконання творчого завдання
Тема 10. Спрямованість особистості	6	-	2	4	
Тема 11. Розвиток ціннісно-мотиваційної сфери особистості	6	-	2	4	
Разом за змістовим модулем 2	26	2	8	16	
Змістовий модуль 3. Вступ до диференційної психології					
Тема 12. Предмет, завдання та методи диференційної психології	2	2	-	-	Підготовка огляду наукової літератури, повідомлення, або реферату, виконання творчого завдання
Тема 13. Статева диференціація. Гендерні відмінності	8	2	2	4	
Тема 14. Індивідуальні відмінності психічних процесів	6	-	2	4	
Тема 15. Функціональні асиметрії мозку та темперамент	6	-	2	4	
Тема 16. Стил ь особистості як аспект дослідження диференційної психології. Типології та класифікації індивідуальних відмінностей	6	-	-	6	
Разом за змістовим модулем 3	28	4	6	18	
Підсумковий модульний контроль	2		2		
УСЬОГО ГОДИН	90	10	30	50	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ п/п	ТЕМА	К-ть годин
1.	Предмет, завдання та історія розвитку психології особистості	2
2.	Я-концепція в структурі особистості	2
3.	Становлення і розвиток особистості	2
4.	Предмет, завдання та методи диференційної психології	2
5.	Статева диференціація. Гендерні відмінності	2
Всього:		10

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	ТЕМА	К-ть годин
1.	Предмет, завдання та історія розвитку психології особистості	2
2.	Методологія та методи дослідження особистості	2
3.	Структура особистості у вітчизняній психології	2
4.	Психодинамічний напрямок в теорії особистості	2
5.	Поведінковий та необіхевіористичний напрямки в теорії особистості	2
6.	Гуманістично-екзистенційний напрямок у теорії особистості	2
7.	Я-концепція в структурі особистості	2
8.	Становлення і розвиток особистості	2
9.	Потреби і мотиви як джерела активності особистості	2
10.	Спрямованість особистості	2
11.	Розвиток ціннісно-мотиваційної сфери особистості	2
12.	Статева диференціація. Гендерні відмінності	2
13.	Індивідуальні відмінності психічних процесів	2
14.	Функціональні асиметрії мозку та темперамент	2
Підсумковий модульний контроль		2
Всього:		30

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	ТЕМА	К-ть годин
1.	Структура особистості у вітчизняній психології	4
2.	Психодинамічний напрямок в теорії особистості	4
3.	Поведінковий та необіхевіористичний напрямки в теорії особистості	4
4.	Гуманістично-екзистенційний напрямок у теорії особистості	4
5.	Становлення і розвиток особистості	4
6.	Потреби і мотиви як джерела активності особистості	4
7.	Спрямованість особистості	4
8.	Розвиток ціннісно-мотиваційної сфери особистості	4
9.	Статева диференціація. Гендерні відмінності	4
10.	Індивідуальні відмінності психічних процесів	4
11.	Функціональні асиметрії мозку та темперамент	4
12.	Стиль особистості як аспект дослідження диференційної психології. Типології та класифікації індивідуальних відмінностей	6
Всього:		50

11. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- Виступи на науковому студентському гуртку.
- Участь у наукових конференціях.
- Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі (журнали, збірники наукових праць).
- Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, графологічні схеми практичних занять).
- Написання есеїв, рефератів

12. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет і завдання курсу “Психологія особистості”.
2. Співвідношення понять “індивід”, “особистість”, “індивідуальність”.

3. Сутність психологічних теорій особистості.
4. Функції психологічних теорій особистості.
5. Загальна характеристика основних психологічних теорій особистості.
6. Критерії оцінки теорії особистості.
7. Проблема емпіричної валідазації психологічних теорій особистості.
8. Сутність поняття “особистість” у психодинамічних теоріях особистості.
9. Сутність поняття “особистість” у когнітивних теоріях особистості.
10. Сутність поняття “особистість” у гуманістичних теоріях особистості.
11. Сутність поняття “особистість” у вітчизняних теоріях особистості.
12. Структура особистості у психоаналітичній теорії особистості З. Фрейда.
13. Сутність поняття “особистість”: біхевіористичний підхід.
14. Структура особистості в когнітивних теоріях особистості.
15. Дати визначення поняттю свобода-детермінізм, раціональність-іраціональність.
16. Що таке гомеостаз-гетеростаз, пізнання-непізнання.
17. Перерахуйте методи дослідження в психології особистості.
18. Що таке спостереження і які види спостереження ви знаєте.
19. Навести види експерименту і описати їх.
20. Описати переваги й недоліки методу анамнезу.
21. Відповісти для чого застосовується метод кореляційного аналізу.
22. Охарактеризувати проєктивні методики, описати їх типологію.
23. Рівні аналізу структури особистості (за А. В. Петровським).
24. Структура особистості у вітчизняній психології.
25. Мотиваційна сфера особистості.
26. Потреби як джерело активності особистості.
27. Ціннісні орієнтації особистості.
28. Самосвідомість особистості: сутність і структура.
29. Механізми становлення самосвідомості.
30. Поняття про психологічний захист.
31. Індивідуальність особистості та її розвиток.
32. Особистість: інтеріндивідний рівень аналізу.
33. Особистість: метаіндивідний рівень аналізу.
34. Сутність поняття “спрямованість особистості”.
35. Види спрямованості особистості.
36. Форми прояву спрямованості особистості.
37. Ціннісні орієнтації як змістовна характеристика мотиваційної сфери особистості.
38. Джерело активності особистості за різними психологічними концепціями у вітчизняній психології.
39. Умови розвитку ціннісно-мотиваційної сфери особистості.
40. Сутність ієрархічної теорії мотивації А. Маслоу.
41. Сутність “зсуву мотиву на мету” (за О. М. Леонтьєвим).
42. Розвиток ціннісно-мотиваційної сфери особистості у вітчизняних теоріях особистості.
43. Мотивація і діяльність особистості у різних психологічних теоріях.
44. Тренінги мотивації та їх стисла характеристика.
45. Становлення і розвиток особистості з позиції психоаналізу.
46. Становлення і розвиток особистості з позиції біхевіоризму.
47. Умови становлення і розвитку особистості: гуманістична психологія.
48. Стадії розвитку особистості у різних психологічних концепціях.
49. Основні психосоціальні стадії розвитку особистості за Е. Еріксоном.
50. Стадії розвитку особистості за Д. Ельконіним.
51. Стадії розвитку особистості за Г. С. Костюком.
52. Умови становлення і розвитку особистості з погляду вітчизняних психологів.
53. Рівні розвитку особистості.
54. Психодинамічний напрям щодо психологічно зрілої особистості.
55. Психологічно зріла особистість з позиції вітчизняної психології.

56. Предмет і завдання диференційної психології.
57. Спадковість і навколишнє середовище в детермінації індивідуальних відмінностей.
58. Індивідуальність людини як об'єкт наукового дослідження в диференційній психології.
59. Теорії інтегральної індивідуальності як модель системного дослідження індивідуальності.
60. Теоретичні та прикладні аспекти інтегративного дослідження індивідуальності.
61. Методи діагностики якостей індивідуального рівня інтегральної індивідуальності.
62. Темперамент у структурі індивідуальних відмінностей.
63. Виникнення вчення про темперамент. Теорії типів темпераменту.
64. Співвідношення темпераменту й характеру.
65. Взаємозв'язок темпераменту з іншими властивостями особистості.
66. Гуморальні теорії темпераменту.
67. Конституціональні теорії темпераменту.
68. Сучасні типології темпераменту.
69. Взаємозв'язок типів темпераменту з типами ВНД.
70. Характерологічні особливості темпераменту.
71. Характер і його особливості.
72. Поняття про акцентуації характеру.
73. Поняття про гармонійний характер.
74. Саморегуляція (воля як її вищий рівень) і спрямованість як інтегральні параметри характеру.
75. Зв'язок мимовільної та довільної регуляції поведінки
76. Методи психологічного дослідження типологічних особливостей.
77. Класифікація загальних і спеціальних здібностей.
78. Внесок вітчизняної психології у вивчення здібностей і обдарованості
79. Інтелект у структурі індивідуальних відмінностей.
80. Моделі інтелекту.
81. Розумова обдарованість та її психологічні прояви.
82. Розвиток інтелекту й спеціально-пізнавальних здібностей протягом життя.
83. Спадковість і навколишнє середовище в детермінації інтелектуальних відмінностей.
84. Зв'язок здібностей і обдарованості із схильністю до певного виду діяльності.
85. Індивідуально-діяльнісний підхід до вивчення здібностей.
86. Функціонально-генетичний підхід до вивчення здібностей.
87. Функціональні асиметрії мозку.
88. Право- і ліворукість, теорія ведучої півкулі головного мозку.
89. Особливості сприйняття правопівкульних.
90. Особливості сприйняття лівопівкульних.
91. Особливості сприйняття амбідекстрів.
92. Теорії походження ліворукості.
93. Методи дослідження функціональних асиметрій мозку.
94. Статеві відмінності. Методологічні проблеми.
95. Біологічні й культурні фактори статевих відмінностей.
96. Статеві відмінності в здібностях.
97. Статеві відмінності в досягненнях.
98. Типологічні особливості й успішність в навчанні.
99. Типологічні особливості та успішна професійна діяльність.

13. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Встановити основну різницю між висновками, які можна зробити на основі аналізу кореляції і висновками, зробленими на основі експерименту.
2. Відомий дослідник психології особистості О. Г. Асмолов сформулював таке положення: „Індивідом народжуються, особистістю стають, а індивідуальність відстоюють”.

Сформулюйте власне положення, в якому поставте поняття „індивід”, „особистість”, „індивідуальність” у такий взаємозв’язок, який вам здається найбільш обґрунтованим. Надайте новому положенню відповідної психотерапевтичної спрямованості.

3. Виберіть особистість персонолога, чиї теоретичні ідеї вас найбільше зацікавили. Підготуйте есе про життєвий шлях цього вченого, найбільш значні його наукові та життєві досягнення. Поясніть, якою мірою теорія особистості, створена цим персонологом, відображає власне переживання і обставини життя теоретика, наскільки вплинули на його психологічні погляди умови його життя, сімейний, науковий, релігійний статус, отримана освіта, характер професійної діяльності, спілкування з колегами, наставниками, іншими людьми.
4. Для порівняння вашого Я-реального й Я-ідеального виконайте наступну вправу. Напишіть список ваших якостей, які ви вважаєте недоліками. *Наприклад:* "Я дуже злопам'ятний, особливо щодо образ, які завдають одногрупники" "Я не розумію імунології. Мені її ніколи не пізнати". Тепер перепишіть ці ж твердження, але, підкресливши різницю між Я-реальним і Я-ідеальним. *Наприклад:* "В ідеалі я не акцентую уваги на незначних образах і намагаюсь перевести все в жарт". "В ідеалі я добре розуміюсь в імунології і практичні заняття проходять для мене швидко й цікаво". Порівняйте свої твердження. Чи є серед ваших цілей нереальні? Чи варто вам поміняти деякі з своїх цілей, наведених при описі Я-ідеального?

14. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Психологія особистості та диференційна психологія» застосовуються наступні форми і методи контролю:

Початковий – контроль знань студентів здійснюється переважно в усній формі на початку вивчення курсу або перед вивченням нової теми з метою з'ясування загального рівня знань.

Поточний контроль проводиться з метою з'ясувати рівень знань та умінь студентів з теми практичного заняття. Передбачає усне опитування, виконання тестових завдань і вирішення ситуаційних задач. Поточний контроль на практичних заняттях проводиться з метою виявлення готовності студентів до занять у таких формах:

- опитування (бліцопитування) та перевірка (вибіркова або фронтальна) теоретичних знань та практичних навичок.
- фронтальна перевірка готовності студентів до заняття;
- письмові відповіді на окремі запитання практичного заняття;
- письмова (до 20 хв.) контрольна робота;
- тестовий контроль.

Проміжний – здійснюється на практичних заняттях і має дві цільові функції: перевірку засвоєння студентами основних положень лекцій, які читаються з курсу, а також стимулювання поглибленого вивчення програмного матеріалу. Даний вид контролю здійснюється на основі спеціально підготовлених питань, відповіді на які свідчать не тільки про якість знань певного розділу курсу, а й про те, як студент вміє використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань, складання кросвордів, проблемних таблиць тощо.

Підсумковий модульний контроль – здійснюється у формі усного опитування студентів з питань, які визначені у робочій навчальній програмі з навчальної дисципліни «Психологія особистості та диференційна психологія». Оцінювання здійснюється відповідно до регламенту проведення контролю та критеріїв оцінювання.

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4 - бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент повинен отримати **оцінку з кожної теми**. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі (остання тема – підсумковий модульний контроль не враховується) з додаванням балів за індивідуальне завдання студента, **але не більше 120 балів**.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до підсумкового модульного контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі, з додаванням балів за індивідуальне завдання студента.

Підсумковий модульний контроль проводиться на 15-му практичному занятті після завершення змістових модулів 1-3.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, **становить 80**.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при вивченні дисципліни для допуску до підсумкового модульного контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі, які вивчалися на практичних заняттях.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студенту лише за умов успішного їх виконання та захисту. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 6 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності. **В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів**.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі.

Розподіл балів за поточну діяльність

Розподіл балів за поточну діяльність											
Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок								Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання				
			5	4	3	2	5	4	3	2	
Модуль 1 90/3,0	3 (№№ 1-3)	14	8	7	5	0	8	0	0	0	70

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні дисципліни, визначається шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «відмінно» на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну роботу і становить **120 балів = 8 x 14 + 8 (ІСРС)**.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті на кількість тем у модулі і становить: **70 = 5 x 14 (без ІСРС)**.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова

- Губенко І. Я. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підруч. для студ. мед. уч-щ, коледжів, акад. та ін-тів медсестринства / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Медицина, 2018. 312 с.
- Борисюк А. С. Психологія з основами педагогіки: навч. посіб. / А. С. Борисюк, Н. А. Гайсонюк, В. А. Осипенко. Чернівці: БДМУ, 2012. 459 с.
- Любіна Л. А. Психодіагностика: навч. посіб. Чернівці: [б. и.], 2018. 276 с.
- Столяренко О.Б. Психологія особистості. Інтернет-ресурс. Доступ до джерела: <http://westudents.com.ua/knigi/529-psihologiya-osobistost-stolyarenko-ob.html>

19.2. Допоміжна

- Алахвердова О. А., Волоскова Н. Н., Белых Т. В. Дифференциальная психология: теоретические и прикладные аспекты исследования интегральной индивидуальности. СПб.: Речь, 2004. 168 с.
- Ананьев Б.Г. Человек как предмет познания. СПб., 2003.
- Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование. СПб.: Питер, 2002. 468 с.
- Анцыферова Л.И. Психология формирования и развития личности. Психология личности в трудах отечественных психологов. СПб.: Питер, 2002.
- Бехтерев В.М. Психологическое определение личности. Психология личности Хрестоматия. СПб: Питер, 2000.
- Богданов Н. Типология индивидуальности. М.: Ин-т общегуманитарных исследований, 2004. 384 с.
- Божович Л.И. Этапы формирования личности в онтогенезе. Психология развития. СПб: Питер, 2001.
- Бурлачук Л. Ф. Психодіагностика. СПб., 2002.
- Варій М. И. Психологія особистості: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 592 с.
- Горностай П.П. Гендерні студії: освітні перспективи (навч.-метод. матеріали) К.: ПЦ «Фоліант», 2003. С. 5-21. URL: <http://gorn.kiev.ua/publ21.htm>
- Государев Н. А. Дифференциальная психология в вопросах и ответах. М., 2008.
- Гуменюк О. Психологія Я- концепції. Т. Економічна думка, 2002. 186 с.

13. Гуревич К. М. Дифференциальная психология и психодиагностика. СПб.: Питер, 2013. 388 с. URL: http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/ridna_mowa_uk/index.php?page=pdf-rm-13.
14. Еремина Т. И. Визуальная психодиагностика. М.: Феникс, 2013. 234 с.
15. Зиглер Д., Хьелл Л. Теории личности. СПб.: Питер, 2013. 608 с.
16. Ильин Е. П. Дифференциальная психология профессиональной деятельности. СПб.: Питер, 2008. 432 с.
17. Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология мужчины и женщины. СПб.: Питер, 2006. 544 с.
18. Ильин Е. П. Психология индивидуальных различий. СПб.: Питер, 2004. 701 с.
19. Ильин Е. П. Психология общения и межличностных отношений. СПб.: Питер, 2013. 576 с.
20. Клонингер С. Теории личности: познание человека. 3-е изд. СПб.: Питер, 2003. 720 с.
21. Кондрашихина О. А. Дифференциальная психология: Учеб. пос. / О.А. Кондрашихина. К.: Центр учебной литературы, 2009. 232 с.
22. Копець Л.В. Психологія особистості: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 460 с.
23. Либин А. В. Дифференциальная психология: наука о сходстве и различиях между людьми. М., 2008.
24. Мадди С. Теории личности. Сравнительный анализ. СПб: Речь, 2002. 539 с.
25. Максименко С. Д. Диференційна психологія: підруч. К. : вид-во Видавничий Дім «Слово», 2014. 220 с.
26. Максименко С.Д., Максименко К.С., Папуча М.В. Психологія особистості. К.: Видавництво ТОВ «КММ», 2007. 296 с.
27. Маслоу А. Мотивация и личность. СПб: Евруния, 2001. 472 с.
28. Машков В.Н. Дифференциальная психология человека: учеб. пособ. СПб.: Питер, 2013. 290 с.
29. Нартова-Бочавер С. К. Дифференциальная психология: учеб. пособ. М: Московский психолого-социальный ин-т «Флинта», 2006. 280 с.
30. Небылицын В. Д. Проблемы психологии индивидуальности. М.: изд-во МПСИ; Воронеж: изд-во НПО МОДЭК, 2000. 688 с.
31. Непомнящая Н.И. Психодиагностика личности. М.: Владос, 2001. 189 с.
32. Обуховский К. Галактика потребностей. Психология влечений человека. СПб., 2003.
33. Оллпорт Г. Становление личности. М.: Смысл, 2002. 461 с.
34. Палій А. А. Диференціальна психологія: навч. посіб. К.: Академвидав, 2010. 432с.
35. Папуча М.В., Кричковська Т.Д. Особистість, розвиток, соціалізація, виховання. Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. Миколи Гоголя, 2001. 146 с.
36. Практикум по дифференциальной психодиагностике профессиональной пригодности: учеб. пособ. / под общ. ред. В. А. Бодрова. М.: ПЕР СЭ, 2003. 768 с.
37. Психология индивидуальных различий. Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М.: АСТ: Астрель, 2008. 720 с.
38. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференціальна психологія. Львів: «Новий світ – 2000», 2008. 235 с.
39. Семиченко В. А. Психологія особистості. К.: Вид. О. М. Ешке, 2001. 427 с.
40. Собчик Л. Н. Психология индивидуальности. Теория и практика психодиагностики. СПб.: изд-во «Речь», 2003. 624 с.
41. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность. СПб., 2003.
42. Хьелл Л. Теории личности. Изд. 3-е. СПб.: Питер, 2014. 608 с.
43. Щербакова І. М. Психодіагностика професійного самовизначення особистості: навч.-метод. посіб. Суми: вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2012. 324 с.

19.3. Інформаційні ресурси

1. Сервер дистанційного навчання БДМУ – (moodle.bsmu.edu.ua)
2. Сайт БДМУ – (www.bsmu.edu.ua)
3. Сайт кафедри психології та філософії БДМУ – (psychology.bsmu.edu.ua)

4. Психологія особистості - Столяренко О.Б. (<http://westudents.com.ua/knigi/529-psihologya-osobistost-stolyarenko-ob.html>)

15. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Любіна Любов Анатоліївна – старший викладач кафедри психології та філософії, кандидат психологічних наук.

Зорій Ніна Іванівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри психології та філософії.